

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ БІОЛОГІЇ
РАДА БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК «СОФІЇВКА»
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГЕНЕТИКІВ І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ
ім. М.І. ВАВИЛОВА**

**«ЕТНОБОТАНІЧНІ ТРАДИЦІЇ В АГРОНОМІЇ, ФАРМАЦІЇ ТА
САДОВОМУ ДИЗАЙНІ»**

*Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої року культурної
спадщини у Європі
(4–7 липня 2018 року)*

**Умань
Видавець «Сочінський М.М.»
2018**

УДК 394.268.8:58.006:581.6

Е-88

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України
(протокол № 5 від 7.06.2018 р.)*

Редакційна колегія:

Косенко І.С. — доктор біол. наук, професор, чл.-кор. НАН України
(відповідальний редактор);

Кунах В.А. — доктор біол. наук, професор, чл.-кор. НАН України;

Поліщук В.В. — доктор с.-г. наук, професор;

Грабовий В.М. — кандидат біол. наук, с. н. с;

Опалко А.І. — кандидат с.-г. наук, професор;

Оксантюк В.М. — кандидат біол. наук (відповідальний секретар).

Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні:
Е-88 матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої року культурної спадщини
у Європі (м. Умань, 4–7 липня 2018 року); / за загал. ред. І. С. Косенка. –
Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2018. – 330 с.

ISBN 978-966-304-273-2

Висвітлено результати досліджень науковців Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України, Уманського національного університету садівництва та Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова, а також інших наукових установ та вищих закладів освіти України та зарубіжжя.

УДК 394.268.8:58.006:581.6

За достовірність опублікованих матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-966-304-273-2

© Національний дендрологічний парк
«Софіївка» НАН України, 2018.

Етноботанічна характеристика та коротка історія інтродукції представників роду *Amelanchier* Medik.

Олена Д. Андрієнко¹, Анатолій І. Опалко², Ольга А. Опалко²

¹ Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Черкаської обл., Україна, 20300, E-mail: olena_andrienko@ukr.net

² Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України, м. Умань, Черкаської обл., Україна, 20300, E-mail: opalko_a@ukr.net, opalko_o@ukr.net

Мета. За ступенем доместикації та тривалістю культивування представники роду *Amelanchier* Medik. (ірга) в Україні вважаються нетрадиційними для вирощування, однак, набувають все більшої популярності (Opalko et al., 2015).

Рослини ірги цінуються як швидкоросла, скороплідна і довговічна плодова культура, можуть використовуватись як декоративна, медоносна та лікарська рослина. Мають цілий ряд інших прерогатив: є мезофітами, мезотермофітами, геліофітами, мезотрофами, ентомофільними, орнітохорними, ірруптивними рослинами, асекаторами підліску. При цьому, окремі з них мають високу зимостійкість (витримують температури до мінус 50°C), ростуть на болотах і пісковицях, ґрунтах з високим вмістом кальцію, підвищеною кислотністю, кам'янистих схилах і осипах, трапляються на висоті 1900 м над р.м. і набувають сланкої форми, виживають на випасах та ділянках із частими пожежами, використовуються для закріплення ярів і еродованих схилів, при фітомеліорації рекреаційних та девастрованих лісових земель (Андрієнко та ін., 1991; Артюшенко, 1954; Бурмистров, 1985; Марковський та ін., 2008; Соколов и др., 1980; Шукель та ін., 2003; Jones, 1946; St-Pierre, 1991).

Ареал роду *Amelanchier* достатньо широкий: займає позатропічну частину Північної півкулі і охоплює майже всю Північну Америку і Європу, частково позатропічну Північну Африку та позатропічну Азію. На окремі види можна натрапити в субтропічних і зрідка в тропічних

Зміст

Замість передмови.....	3
Олена Д. Андрієнко, Анатолій І. Опалко, Ольга А. Опалко Етноботанічна характеристика та коротка історія інтродукції представників роду <i>Amelanchier</i> Medik.	7
Татьяна В. Баранова Научные основы создания коллекции видов рода <i>Rhododendron</i> в Центральном Черноземье.....	17
Сарра А. Бекузарова, Ольга А. Опалко, Анатолий И. Опалко Этноботанические традиции экологического садоводства на склоновых землях	24
Михаил А. Богомолов Создание апозиготических гибридов сахарной свеклы (<i>Beta</i> <i>vulgaris</i> L.).....	31
Людмила Г. Варлащенко, Анатолій Ф. Балабак Інтродуковані сорти жимолості їстівної в народній медицині, косметиці, кулінарії та садовому дизайні.....	35
Елена Н. Васильченко, Елена О. Колесникова Биотехнологический приём получения и сохранения гомозиготных линий сахарной свеклы	43
Надія В. Гатальська Символічне значення рослин як складова етнокультурних традицій та особливості їх застосування при формуванні меморіальних парків.....	48
Александр Л. Головцов Последние годы эпохи Потоцких в Умани	54
Альона В. Гончарова Використання представників роду <i>Hydrangea</i> L. в народній медицині та культових ритуальних церемоніях.....	63